Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Я – Майдан, Я – Майдан,
Я – Майдан,
Я – кровинка
вкраїнського роду,
Я країну свою не віддам
На поталу
бандитського зброду.

Богдан ВІВЧАР

51 (466)
19 грудня
2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

СВОБОДА НЕ МАЄ ЦІНИ

Майдан стоїть, утверджуючи в людях гідність. Він вимагає правди й справедливості, виявляючи зразки мужності, доброти, духовності. Напевно кожного з нас вразив учинок подружжя Михайла Кравчука та Мирослави Калини з Івано-Франківська, які віддали десять тисяч своїх заощаджень на потреби Майдану. «Ми хочемо дочекатися того, коли Україна стане щасливою країною щасливих людей», сказав пан Михайло, передаючи свій дар.

І якою ганебною, фальшивою, нелюдяною на цьому тлі виглядає нинішня україномовська, злодійська влада. І схоже, вона і далі збирається фальшувати (як засвідчили довибори до Верховної Ради), тероризувати суспільство, опускаючи його у нетрі аморальності.

А тим часом, рятуючись від Майдану, ґарант пішов на поклін до Путіна. І той із барського плеча нібито знизив ціну на газ до 268,5 долара за тисячу кубометрів. А ще пообіцяв дати комерційний кредит у 15 млрд. доларів. Зрозуміло, під заставу українського майна. А це – стратегічні об'єкти «Турбоатом», «Південмаш», виробництво літаків АН-124 і, безперечно, труба – ГТС. Угоди про вступ до Митного союзу не підписували, але, за висновками експертів ухвалений пакет документів дуже вже наблизив Україну до Митного союзу. Виглядає цей дар Кремля, як дар данайців Трої. Для Януковича це індульгенція без проблем, якщо їх не створить Майдан, протриматися до виборів 2015-го. І напевне у Європу він уже і не поткнеться. Але всі ми маємо чітко усвідомити: свобода не має ціни.

А Майдан стоїть, виявляючи зразок гідності, порядності, духовності. Він співає, малює, розучує нові гасла, пісні, декламує вірші, демонструючи свою вищість над тими, хто йому протистоїть. Зізнаюсь, надихнув він і мене. Подаю цих кілька строф, створених під магією Майдану, на суд читачів.

Я – МАЙДАН!..

Я –Майдан, Я –Майдан, Я –Майдан,
Я – кровинка вкраїнського роду,
Я країну свою не віддам
На поталу бандитського зброду.

За свободу, за гідність свою
На вітрах, на снігах, на граніті
Я – Майдан, Я – Майдан, Я – стою
За утвердження правди у світі.

Рана рабства ятрить повсякчас,
Та маєм про неї забути
Ми повстали! І вже на цей раз
Перемогу повинні здобути!

Я – стихії одвічний дух –
Нас не спинить азійська потопа.
У майбутнє спрямований рух:
Україну чекає Європа.

Ми знову є! Ми разом – сила!
Свобода не має ціни!

Богдан ВІВЧАР

ПУЛЬС

ПРАВДИ!..

Майдан стоїть. Майдан не вірить круглим столам, обіцянкам. Майдан вимагає покарання винних у побитті українських дітей у ніч 30 листопада. І нарешті в суботу прозвучали імена трьох осіб – заступника секретаря РНБО Володимира Сівковича, тодішнього начальника київської міліції Валерія Коряка і голови Київської міської держадміністрації Олександра Попова. Генпрокурор Віктор Пшонка заявив, що саме вони та ще заступник Коряка Петро Федчук давали команду бити студентів. Та в пресу потрапили протоколи допитів фігурантів цієї справи. І Олександр Попов, зокрема, повідомив, що розгін мітингу на Майдані стався після того, як секретар РНБО Андрій Клюєв зажадав встановити ялинку 29 листопада.

Розуміючи небезпеку, А. Клюєв тут же заперечив цю інформацію і сам пішов свідчити у Генпрокуратуру, мовляв, не винен, ні слухом, ні духом не чув про побиття. І там таке пояснення прийняли.

У суботу на Європейській площі відбувся так званий «антимайдан», на який з усієї України звезли тисячі «бюджетників», і, з усього видно, «тітушок». За участь у провладному мітингу обіцяли по кілька сотень гривень. На «антимайдані» виступив глава Уряду Азаров, який виправдовував відступ від ЄС всілякими бідами. Але найбільш одіозним був виступ нардепа-реґіонала Григорія Смітюха. Він закликав учасників мітингу звернутися до президента Росії Владіміра Путіна за «допомогою і підтримкою». Після палкої промови «реґіонал» кілька разів проскандував: «Путін! Путін!». Та довго «антимайдан» не протримався. Після мітингу його учасники швидко роз'їхались.

А в неділю відбулось третє народне віче, яке назвали «Днем гідності». На центральні вулиці Києва вийшло кілька сотень тисяч українців. Учасники ухвалили резолюцію, згідно з якою від Президента В. Януковича вимагали не підписувати угоду про вступ України до Митного союзу під час візиту до Москви 17 грудня. На сцені Євромайдану виступили американські сенатори – республіканець Джон Маккейн та демократ Кріс Мерфі, лідери опозиції і багато громадських активістів.

Джон Маккейн заявив, що «Україна зробить Європу кращою, і Європа зробить Україну кращою». Сенатори від імені американського народу висловили підтримку українському народу. Вони також зустрілися з В. Януковичем, який нібито запевнив, що «влада зробить усе можливе для забезпечення права громадян на мирні демонстрації, а також для проведення чесного і прозорого розслідування подій 30 листопада».

Водночас у Брюсселі перебувала делеґація на чолі з віце-прем'єр-міністром Сергієм Арбузовим, який намагався вести переговори про підписання Угоди про асоціацію. Але, з усього видно, місія провалилася. «Арґументи чинної української влади щодо непідписання Угоди з ЄС не мають жодного зв'язку з реальністю. Слова й дії Президента й Уряду щодо Угоди про асоціацію розходяться дедалі глибше», – заявив єврокомісар з питань розширення Штефан Фюле.

Майдан продовжується.

Н. К.

ПРЯМА МОВА

ОЛЕКСАНДР ПАЛІЙ, політолог: ВЛАДА КАТАСТРОФІЧНО АМОРАЛЬНА

Треба і далі делеґітимізувати цей режим. За владою нікого нема. Порожнеча. На вихідних стався повний провал спроби влади показати, що вона має якусь серйозну соціальну підтримку. Ми бачили «безстроковий мітинг», який розійшовся о 17.00, і лідер фракції ПР Єфремов змушений був виступати перед кількома десятками двірників. Гадаю, «антимайданівці», яких принизили силовим звезенням і грошовими «кидками», рознесуть віруси обурення цією владою у ті реґіони, звідки приїхали...

Влада, як визнав навіть Кучма, довела країну до банкрутства. Влада їсть швидше, ніж країна заробляє. Жодні кредити нічого не дадуть – це лише відтермінування кризи. Німецький політолог Андреас Ослунд зазначив, що лише митниця, «Нафтогаз» і тендери, ці три джерела розкрадання і корупції, протягом останніх трьох років генерують щорічно від $ 8 до $ 10 мільярдів на користь «Сім'ї» Януковича. Дії правлячої партії свідчать про її катастрофічну аморальність.

Гадаю, на часі реалізація принципу, записаного ще півтисячоліття тому: коли всі права людей зневажені, їхнє право на повстання стає беззаперечним. Українці мають нині унікальну можливість очистити країну від морального та фізичного бруду, зробити таку країну, про яку мріють. Потрібна активізація протестних мас, мобілізація на Майдан усе нових прихильників. Важливо продемонструвати «елітам», що їм час бігти з корабля цієї влади...

ВЕРСІЇ

ТАЄМНИЙ ШТАБ ДІЄ

На сторінці у «Фейсбуці» журналіст Вахтанг Кіпіані, посилаючись на людину, якій він довіряє, написав: «Дуже важливо! Від людини, якій я довіряю. Рішення щодо долі Майдану ухвалює група з шести-семи людей: Янукович, Клюєв, Сівкович, Портнов, екс-глава СБУ Радченко й колишній глава СБУ в Донецькій області нардеп Самойленко. Вони налаштовані на розгін Майдану й подальший розкол країни. Група координує свою діяльність із ФСБ. Медведчук десь поруч, не сумніваюсь».

Таку ж інформацію поширив у виставленій минулого четверга статті «Урок Москві, ляпас Путіну» і сайт www.argumentua.com.

Отож правдоподібно, що рішення щодо київського Майдану ухвалює група з цих людей. Щоправда, з тієї колоди ніби вже випав Сівкович. А заміна, гадаємо, знайдеться.

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!

Триває передплата
на наступний рік на газету
«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ
(без оплати оформлення):
на місяць – 4,30 грн., на півроку – 25,80 грн.,
на рік – 51,60 грн.

Згідно рішення Правління
ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
від 13.11.2013 р.
та з ініціативи управління
культури облдержадміністрації
проводиться

ЗБІР КОШТІВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ МУЗЕЮ НАРОДНОЇ ШАНИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В НД «ПРОСВІТА»

Кошти можна внести як готівкою в бухгалтерію НД «Просвіта» (2-ий поверх), так і перерахувати на спеціальний рахунок:

р/р 26004300022896 в ПАТ «Ідея Банк»
МФО 336310, код ЕДРПОУ – 04929075
Обласне об'єднання ВУТ «Просвіта»
імені Тараса Шевченка
Призначення: для Музею народної шани
Тараса Шевченка

ІМЕНА ЖЕРТВОДАВЦІВ БУДУТЬ ОПРИЛЮДНЕНІ В ЗМІ, ГАЗЕТІ «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА» Й ЗАПИСАНІ В ІСТОРІЇ СТВОРЕННЯ МУЗЕЮ

В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ на ВІЧЕВОМУ МАЙДАНІ біля будівлі на вул. НЕЗАЛЕЖНОСТІ, 5, РОЗМІЩЕНИЙ НАМЕТ ШТАБУ НАЦІОНАЛЬНОГО СПРОТИВУ, ДЕ МОЖНА ОТРИМАТИ ОПЕРАТИВНУ ІНФОРМАЦІЮ, ЗАПИСАТИСЯ НА ПОЇЗДКУ В КИЇВ.

СЕСІЇ РАД

НА ГРАНІТІ

На першому пленарному засіданні позачергової 26-ої сесії обласної ради, яке відбулося 10 грудня, депутати вирішили продовжити роботу сесії в Києві. Їхній виїзд туди пришвидшили події ночі на середу, коли влада зробила спробу силами внутрішніх військ і «Беркута» штурмувати Євромайдан. І вже з наступного дня депутати обласної ради почали проводити тут друге пленарне засідання. В порядку денному – єдине питання: «Про підтримку вимог Майдану».

Позицію всіх територіальних громад краю щодо нинішньої суспільно-політичної ситуації в Україні озвучили з головної сцени на майдані Незалежності голова обласної ради Василь Скрипничук, депутат, лауреат Шевченківської премії Степан Пушик, народний депутат України, обраний від Івано-Франківська, Олександр Сич. У засіданні взяли участь 63 депутати облради. Ухвалили рішення про підтримку Євромайдану, частиною якого, як записали в ньому, просять визнати Івано-Франківську обласну раду. Тут же провели пленарні засідання своїх сесій Галицька, Косівська, Тлумацька, Рожнятівська та Богородчанська районні ради.

Депутати спілкувалися з мітинґарями і впевнились, що настрій в учасників мирної акції протесту позитивний, приязний, доброзичливий. Майдан живе своїм налагодженим життям. Одні зігрівають людей, інші готують їжу, надають медичну допомогу. Схоже, зовсім інший настрій у тих, хто перебуває в розміщеному неподалік «вольєрі», як називають Маріїнський парк, де збираються прихильники правлячого режиму й «тітушки».

На Євромайдан люди їдуть добровільно, а туди привезли обдурених наших співвітчизників.

Майдан стоїть і протестує проти будь-яких спроб Януковича увійти у Митний союз.

ОФІЦІЙНО

27-ма СЕСІЯ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Голова обласної ради Василь Скрипничук відповідно до статті 46 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» видав розпорядження скликати 27-му сесію обласної ради 27 грудня ц. р. (початок о 10.00) в залі засідань обласної ради (IV поверх) з таким порядком денним:

1. Звіт голови обласної ради.
2. Про обласний бюджет на 2014 рік.
3. Про реґіональну цільову програму захисту прав споживачів на 2013–2015 роки.
4. Про хід виконання рішення обласної ради від 20.09.2013 р. № 1058-24/2013 «Про погодження проекту Угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки «Олеська», між державою Україна, компанією «Шеврон Юкрейн Б. В.» та товариством з обмеженою відповідальністю «Надра Олеська».
5. Про хід виконання реґіональної цільової програми запобігання та лікування серцево-судинних і судинно-мозкових захворювань на 2011–2015 роки.
6. Про стан, ремонт та утримання й фінансування доріг у 2013 році та перспективи на 2014 рік.
7. Майнові питання.
8. Інші питання.

ЄВРОМАЙДАНУ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ

БАЛАДА ПРО СИНА

Говорила мати сину:
«Сину! Сину! Встань! Біда!
Бо руйнує Україну
Янучарівська орда».

Говорила мати сину
І молилась від невдач.
«Я повернусь, не загину,
Тільки, рідная, не плач.

На Майдані, там, в столиці,
За Вкраїну битва йде,
Може, ще доїду, встигну,
Поки перший ряд впаде…»

Їхав і молився Богу,
І просив, щоб сили дав,
І стелилася дорога,
І чекала там орда.

Та й приїхав він у Київ,
Став на першім рубежі,
Нині так, як за Батия,
Всі ординці, як вужі.

Беркутівці, наче змії, –
Ні проїхать, ні пройти.
Страх і кров навколо сіють
Янучарівські кати.

Зброя – за народні гроші
І одежа – не з Кремля,
Боже! Боже, милий Боже!
Як тримає їх земля?

На посту стоїть і бачить:
Йдуть ординці –
тьмуща-тьма,
Чує, як дитина плаче,
Поруч матері нема.

А вони вже крок за кроком
Прочищають владі путь,
Барикади невисокі,
Мабуть, скоро розберуть.

Бачить: жінка вже шукає
Це загублене дитя,
Жінку тілом закриває
І рятує їй життя.

Б'ють по головах і лицях,
Топчуть люд і далі йдуть,
Заливає кров столицю,
Закипає вража лють.

Та не втримався і кинув
Він ординця на бетон,
Той упав і мов поринув
На Майдані в довгий сон.

Але сунуть беркутівці,
Швях – і рана на лиці,
Вже купаються ординці
В закривавленій ріці.

Але хлопці підоспіли,
Заступили ряд-у-ряд,
Звірі, виродки, зоїли
Поступаються назад.

Потім друга, третя спроба –
Аж до ранку так було,
Море витязів хоробрих
Заступали враже зло.

Та й поїхав син додому,
Мати в плач: «О Боже, син!»
Миє рану юнакові,
Бо у неї він один.

І сказав, як заступився
Він за жінку, в чому річ,
І про те, як кат напився
Крові людської за ніч.

Пригортала мати сина,
Його плечі молоді,
Він повстав за Україну,
Заступивши шлях біді.

Любомир МИХАЙЛІВ,
голова Рожнятівського РО «Просвіта»

ЦІНА ПИТАННЯ

ОСТАННІ ДНІ?..

Спитали цигана: «Що б ти робив, якби був царем?» – «Украв би шматок сала і втік».

Янукович украв добрячий шматок сала, але чи вдасться йому втекти? Втекти від відповідальності. За вкрадене, за скоєне, за кров, пролиту на Майдані. Поки що він знайшов цапів-відбувайлів. Але, зрозуміло, це лише відмазка. Майдан вимагає правди. І якщо вона відкриється, то Януковичу слід не гаяти ні хвилини. Бо як проґавить слушний момент, то доведеться мінятися місцями з Юлією.

«А куди ж йому тікати?», спитаєте. Та вже ж не до пані Меркель і не до пана Коморовського. Хто-хто, а молодші, себто «старші», брати не дадуть пропасти чоловіку. Як не є, а свій брат.

Він перепросить Європу й у свинячі голоси таки попроситься до ЄС.

Такий варіант, взявши до уваги культуру стосунків у вищих ешелонах влади сердешної України, цілком можливий.

У такому разі, якщо Європа схоче мати діло з блудним сином, Януковичу не треба тікати. Але тоді мрію про другий президентський строк треба здати в архів. На виборах по-європейськи другий термін навряд чи усміхнеться.

Але нема іншої ради. «Добре, хоч Міжгір'я не пропаде», – гадає пахан.

Це такі можливі сценарії для пана Віктора на грудень 2013 року. Виходить, що наші предки не дурно стереглися числа 13. Було б звернутися до ворожки, хай би розкинула карти перед тим, як їхати до Вільнюса. Але він поїхав і до Москви. І Владімір Путін його порятував. Яку ціну заплатить за це Україна?

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

КАДРОВІ РІШЕННЯ

ЛЕТЯТЬ ГОЛОВИ

Президент звільнив більше двох десятків очільників райдержадміністрацій, зокрема, шістьох – з Івано-Франківської області.

За повідомленням сайту Адміністрації Президента, розпорядженням з посади звільнили Богдана Нагорняка, голову Богородчанської райдержадміністрації; Григорія Івасишина, голову Галицької райдержадміністрації. З посади Городенківської райдержадміністрації звільнили Івана Мороза, з посади голови Косівської райдержадміністрації – Ярослава Шинкарука, з посади голови Тисменицької райдержадміністрації – Івана Росіцького, з посади голови Тлумацької райдержадміністрації – Василя Сеніва.

ЧАС ШЕВЧЕНКА

МОВА — ДЕРЖАВИ ОСНОВА

В часі, коли Україна і світове українство стоять на порозі 200-літнього ювілею нашого генія Тараса Шевченка, який своєю творчістю, всім єством боронив рідне слово, нам і тепер доводиться боротися за нього, бо щоденно спостерігаючи й боляче переживаючи за долю української мови, переконуюся, що ще не скоро вона відстоїть свої історичні права, що ще не скоро у наших школах урок для учнів розпочинатиметься твердженням: «Я – українець!» подібно, як це має місце в сусідів-поляків, у котрих шкільні заняття починаються з гордого: «Я є поляк!». Для наших учнів додам від себе: «І цим горджуся! Бо історія мого народу, його мова й культура – древні, зароджені тисячі років тому, ще в часи існування Мізинської (25–15 тис. р. до н. е.) і Трипільської культур (5–3 тис. р. до н. е.)…».

І цю гордість необхідно будити не лише в наших школярів і їхніх батьків, але, виглядає, майже у всього українського загалу. Бо не може не дивувати те, що і далі залишаються вщент зрусифікованими південні й східні області України, світ спорту, український (?) шоу-бізнес та ще чимало сфер діяльності українців. Чого лише вартує «наше» телебачення, яке, наче іржа, роз'їдає українське тіло, тобто нашу мову. І як наслідок тотальної русифікації маємо: лише 50–54 відсотки населення України вважають українську рідною, а вдома нею спілкуються ще менше – 45 відсотків. Це при тому, що 78 відсотків населення нашої держави – автохтонні українці! Вельми влучно щодо цієї ситуації висловився наш незабутній Олесь Гончар: «Той, хто зневажливо ставиться до рідної мови, не може й сам викликати поваги до себе».

«Ну що б, здавалося, слова…
Слова та голос – більш нічого.
А серце б'ється – ожива,
Як їх почує!..»

Т. Шевченко

Тож загляньмо в історію. Як відомо, на землях нинішньої України панувала Київська Русь, котра досягла найбільшого розквіту в 978–1015 роках за часів правління Володимира Великого. І вже задовго до того люди послуговувались, як ми тепер називаємо, праслов'янською мовою або інакше – праукраїнською, набагато (на тисячі років) давнішою від московської…

А московська (майбутня російська) в той час тільки зароджувалась, бо створювалась в X–XIII століттях князями та їхніми дружинниками і священнослужителями (вихідцями з Київської Русі) на землях угро-фінських племен від Прибалтики до Уральських гір (мурома, корела, меря, чудь, єм, сум, мокша, весь та ін.), яких вони, по суті, колонізували й де служба в створюваних ними церквах правилась церковнослов'янською мовою, яку спеціально створили в IX столітті на основі староболгарської просвітителі Кирило й Методій для проповідування християнства. Природно, що ця мова сприймалась племенами як священна й авторитетна, тому і стала основою мови народу, котрий почав там утворюватися. Отож ці племена не лише християнізувались, а й, якщо можна так сказати, ослов'янювались. Цей факт стверджували й стверджують українські мовознавці та історики, починаючи від М. Грушевського, відкидаючи існування на теренах Київської Русі якогось міфічного «древнерусского язика» і «древнерусской народности», що нічим не підтверджене (ні артефактами, ні лінґвістичними дослідженнями), окрім вигадок російських шовіністів. Та оскільки прийняття християнства на наших землях (988 рік) відбулося як мінімум на 200 років раніше, то за цей час церковнослов'янська мова збагатилась українською лексикою, себто українськими словами.

Тож напрошується висновок, що московська (майбутня російська) мова, як доводять численні історичні джерела, штучна й утворилась внаслідок змішання церковнослов'янської, давньоукраїнської, татаро-монгольської (вплив понад 200-літньої золотоординської навали) та місцевих мов, рідних фіно-угорським племенам, які на той час проживали на землях теперішньої Росії. Написане всупереч волі російських шовіністів підтверджується виданням у 1976 році в Росії словника запозичень із тюркських мов, який містить аж 2000 слів, серед яких: «алмаз», «алый», «бадья», «деньги», «жесть», «казна», «кирпич», «серьга», «тюрьма»…

Як слушно пише Валентин Кожевніков, саме завдяки змішанню в російській мові так багато українських слів (до 50 відсотків), чимало з яких перекручені й набули іншого змісту. До прикладу, ми всі знаємо, що за нашою НЕДІЛЕЮ (від «не діло», тобто відпочинок) наступає ПОНЕДІЛОК. По-російськи ж за ВОСКРЕСЕНИЕМ мав би йти ПОВОСКРЕСНИК. А для роботи у нас є ТИЖДЕНЬ, а не НЕДЕЛЯ. Невже цілий тиждень «не діло», тобто без роботи? Ще на підтвердження написаного вище: якщо у нас ПЕРЕГНІЙ логічно утворюється з ГНОЮ, то в російській мові з… НАВОЗА. А наш ДИВОСИЛ (тому, що має дивовижну лікувальну силу) перетворився в російській на ДЕВЯСИЛ. Або квіти НАГІДКИ, так названі українцями тому, що стають у нагоді при багатьох хворобах в російській називаються… НОГОТКИ. Наведені приклади свідчать, що московити (назвемо так конґломерат племен майбутніх росіян), запозичуючи чужі слова, не розуміли їхнього глибинного змісту й таких покручів у наших сусідів є ще чимало…

Або до наших слів додане закінчення «-ление»: наша ЗАЯВА стала їхнім ЗАЯВЛЕНИЕМ, НАСТУП – НАСТУПЛЕНИЕМ, НАПРЯМ – НАПРАВЛЕНИЕМ, чи додано закінчення «-Я»: ЧИСТАя, ДОБРАя, ВИСОКАя і таке інше.

Чи не тому російська мова (особливо це спостерігається в граматиці, де, зокрема, пишеться «О», а читається «А») має надто багато винятків і складних правил.

Але, на превеликий жаль, церковнослов'янська мова, яка розповсюджувалась через Київ, з часом стала літературною мовою і для самої Київської Русі, відтіснивши народну мову. Діти князів, бояр, дружинників, купецтва, священиків навчались у школах не мови смердів (народної). Для феодального суспільства було звичним явищем, коли верхи говорили однією мовою, а низи – іншою. Так, феодальна знать в Англії розмовляла французькою, у Франції – латиною, у Литві – німецькою, пізніше у Росії – французькою.

А ще російський цар Петро I, користуючись необмеженою владою, ухвалив безпрецедентне рішення і 22 жовтня 1721 року видав Указ, в якому постановив своїм послам за кордоном «впредь именовать Московию «Русью, Россией», ніби вони були нащадками Київської Русі, а не (на той час) Козацька держава, котра потрапила у васальну залежність від Московії. Хоч, згідно з історичною правдою, і це авторитетно підтвердив фінський учений І. Аспелін в «Атласі фіно-угорських старожитностей» тодішні (й сьогоднішні теж) росіяни – це на 90, а то й на 95 відсотків – suomi (фіни).

Після викладеного можна тільки подивуватись безмежному нахабству й затятості російських імперських сил, з якими вони впродовж століть спотворювали (і, на жаль, творять свою чорну справу і нині) історичну правду, вивищуючи себе на роль – о, диво – «старшого брата», називаючи нашу чудову предковічну мову, яку вчені небезпідставно вважають праматір'ю більшості слов'янських мов, «наречием»!

Бо ж і нині російські шовіністи та їхня «п'ята колона» в Україні вдаються до прихованого лукавства: з одного боку нав'язують нам думку, що двомовність є великим здобутком українського народу, а з іншого – про вторинність нашої мови, її зіпсованість впливом польської мови й інші дурниці.

P. S. Погоджуюсь, шановний читачу, що викладене має дещо схематичний характер, але, повірте, після опрацювання автором численної літератури та Інтернет-сайтів з цієї проблематики, написане найбільше наближене до історичної правди…

Ілля ЗАГРАНОВСЬКИЙ,
заступник голови Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» імені Т. Шевченка

ПАМ'ЯТЬ

ПОВЕРНУВ ІЗ ПЕКЛА

Ще донедавна у с. Саджава, що на Богородчанщині, проживав Олекса Урсуляк (1920 р. н.), який був свідком подій історичної важливості – бою загону Благого із загонами енкаведистів. Він єдиний з усіх залишився живим, щоб донести до нас, сучасників, правду про цей кривавий чин. До учасника УПА приходили журналісти, учні місцевої школи, щоб почути з його уст, як окупант знищував цвіт нації тільки за те, що вони палко любили свій рідний край і хотіли утвердити кращу долю в боротьбі, щоб чобіт окупанта не топтав нашу рідну землю…

При першому знайомстві колишній повстанець вразив простотою, скромністю і щирістю. Чоловік порався біля хати, загрібаючи сіно, не нарікаючи ні на кого, наче й не було за плечима більше вісімдесяти літ. Якби не знали про його подвиг, то можна було б подумати, що це звичайний селянин. Розговорившись, він повідав про пережите:

– Це сталось у березні 1943 року, коли зранку ще замерзала земля й вода вкривалася кригою. Загін Благого, у якому я воював, прокинувся на світанку, як у пісні «Ой у лісі на полянці стояли повстанці»… Близько п'ятої ранку, хто вмився у потічку, а хто й не встиг… Раптом у повітрі почулося ревіння літаків, які спочатку кружляли над галявиною у Чорному лісі, а потім почали сіяти смерть. Одночасно з ними «червона мітла», як її називали сіроманці, почала оточувати загін повстанців. Було ясно, що це пастка, з якої не вибратися.

– Це другі Крути, – крикнув командир Благий. – Тож мусимо стояти на смерть, аби ворог не пройшов. Адже в селі наші батьки й матері, жінки і діти, які, надіючись на нас, чекають перемоги. Тож воля або смерть! Слава Україні!

– Героям слава! – луною прокотилося галявиною.

…Коло звужувалося: з усіх боків строчили кулемети, свистіли кулі, від них неможливо було сховатися. Бій то розгорявся, то вщухав. Я помітив улоговину, що утворилася від вивернутої вітром ялини, й прожогом ліг туди, хоч у ній було повно крижаної води, і намагався лежати непорушно. Якийсь червоноармієць, наблизившись до мене, торкнув за плече скорострілом. Тож, гадаючи, що я вбитий, побіг далі.

…Так я пролежав у тій улоговині, поки не смеркло, а потім обережно пробрався в найближче село до вуйни. Загримавши у шибку, назвався, бо мене не впізнали рідні через те, що від холоду захрип. Собака мене впізнав, бо не загавкав. Я довго пояснював, поки мене нарешті впізнали й впустили до хати. Нагодували, розтерли замерзлі руки й ноги, і я поринув у сон. Але страшні події того дня часто приходять до мене ще й сьогодні як жахливі сторінки життя і стоять перед очима як незабутня пам'ять пережитого…

На честь подвигу воїнів УПА у Саджаві, як і в багатьох населених пунктах області, насипана висока могила – символічний пам'ятник героям, що загинули в ті жахливі роки, щоб нащадки не забували, якою ціною здобута незалежність і були гідними пам'яті безсмертних героїв, які стали прикладом для наслідування майбутнім поколінням, що будують незалежну державу.

Щороку 14 жовтня, на свято Покрову Пресвятої Богородиці, УПА і українського козацтва, до підніжжя лягають квіти. Армією без держави пишалися б в усьому світі, але, на жаль, її і досі не визнали воюючою стороною саме нащадки окупантів, що звикли обманом добиватися своєї мети, бо це вже в них у крові – загарбання чужих земель хитрощами й підлістю, бездушністю і жорстокістю.

А ми мусимо пам'ятати своїх героїв, щоб звірити своє життя з їхнім подвигом. Вони повинні стати для нас, сучасників, дороговказом, навчаючи молоде покоління так любити свою рідну землю, щоб, не задумуючись, віддавати всі найкращі поривання душі заради перемоги добра в ім'я торжества справедливості. І не забувати, що:

Найкращих з кращих знищували, тих,
Хто не боявся ні тортур, ні муки…
Не забуваймо ж ми борців усіх,
Бо їх життя – для нас усіх наука.

Тож підніміться, люди, із колін,
Щоб усміхнулась Україна-мати,
Бо для життя майбутніх поколінь
Повинні ми усе віддати!

Записала ***Надія ГРИЦІВ***

СХІД І ЗАХІД – РАЗОМ

І СІЧЕСЛАВ ПОВСТАВ

Хочу розповісти, як було 8 грудня в Дніпропетровську. Щоб закликати на віче, розсилали запрошення електронною поштою: «Для мешканців Дніпропетровська та області. Офіційна інформація. 8 грудня, в неділю, в парку ім. Козака Глоби о 12.00 відбудеться народне віче на підтримку євроінтеґрації України, відставки Уряду Азарова та притягнення до відповідальності осіб, причетних до жорстокого побиття учасників мирних акцій. Ми нікого не запрошуємо. Якщо вам байдуже, що відбувається в країні, то сидіть удома. Але знайте, що це з вашої мовчазної згоди бузувіри з «Беркута» нещадно б'ють і калічать наших молодих дівчат і хлопців тільки за те, що вони повстали проти НЕПРАВДИ, ЛИЦЕМІРСТВА і ТИРАНІЇ нинішньої влади, що в Україні за вашого невтручання розігрується силовий сценарій упокорення незгідних з курсом правлячої ПР, що, зрештою, нависла небезпека ймовірного розколу країни. Я вірю, що переможуть ті, хто вийшли на євромайдани. Але якщо до вас, тих хто відсидівся, колись підійде ваша донька (чи внук), і, дивлячись чистими безтурботними очима, запитає: тату (чи діду), а де ти був, коли в листопаді–грудні 2013 року українці боролись проти тиранії за свою СВОБОДУ? Що скажете їм?»

Отож відгукнулось чимало небайдужих.

Перша частина віча проходила біля входу в парк Козака Глоби. Безстрашних зібралося близько чотирьох тисяч, велелюдно, радісно, організатори роздають учасникам жовто-блакитні стрічки з символікою Євросоюзу. Серед національних прапорів майоріли два червоно-чорних. На майдані зустріла добрих знайомих із різних вишів, літмузею, художників. Мене запросили на трибуну біля пам'ятника Чкалову. Ніколи не думала, що доведеться виступати поруч цього радянського льотчика, до речі, мужнього чоловіка, який натерпівся від тоталітарної влади. І комуніст Чкалов не думав, що коло нього будуть мітинґувати українські націоналісти.

Я зачитала «Заяву НСПУ», ухвалену в Києві, сказала про те, що українське письменство підтримує Євромайдан і вимагає відставки Уряду. Закликала не боятися Майдану, а боятися Путіна і дружби з ним. Нагадала слова Путіна: «Украина – даже не страна, а территория». Який цинізм, яке зло несе цей чоловік, яку загрозу становить його політика для України! Говорила про загрози вступу до Митного союзу, в якому ми будемо старцювати з торбами разом из Білоруссю і Казахстаном під керівництвом Путіна. Це ми вже проходили, це нам нецікаво. А наші

очільники Янукович і Азаров самі позавчорашні і кличуть нас не в завтра, а тягнуть в позавчора. Читала чудові вірші Дмитра Павличка про криваву новорічну ялинку Януковича. Люди слухали цікаві й гострі виступи очільників та партійців Української народної партії Анатолія Сокоринського, партії «Свобода», «УДАР», голови Спілки офіцерів Віктора Таратушки, голови обласної «Просвіти» Сергія Довгаля. Зачитали звернення до молоді співака Славка Вакарчука.

Потім колонами рушили проспектом Карла Маркса, скандуючи: «Дніпро, вставай!», «Зека – на нари!», «Київ – ми з тобою!», «Україна – понад усе!» та інше. Учасники автопробігу солідарності – водії, які прикрасили машини українськими та європрапорами, голосно сигналили, ми їх вітали, махаючи руками й прапорцями. Було піднесено. Дійшли до Європейської площі, на якій рішенням міського суду заборонено збиратися. Там до нас приєдналося ще тисячі зо дві народу. І тут відбулася друга частина віча. Виступали лідери і всі охочі, я прочитала свої написані дорогою вірші-слогани, які тут же підхопив 6-тисячний майдан і повторив за мною:

НА ЦІЙ ЗЕМЛІ, НАМ БОГОМ ДАНІЙ,
НА ВІЧНИХ БЕРЕГАХ ДНІПРА
ВИХОДЬМО, БРАТТЯ, НА МАЙДАНИ
ВО ІМ'Я ЩАСТЯ І ДОБРА!

ДНІПРОПЕТРОВСЬК І КИЇВ – РАЗОМ,
МИ ПОДОЛАЄМО ЗАРАЗУ!
ПОВСТАЛИ ЛЮДИ СІЧЕСЛАВА,
МАЙДАНУ СЛАВА! УКРАЇНІ СЛАВА!

Віче ухвалило рішення, згідно якого Дніпропетровський Євромайдан підтримує всі ініціативи Євромайдану у Києві. Люди кидали в скриньку гроші, несли теплі речі, які передадуть мітинґарям у Київ.

Леся СТЕПОВИЧКА

ТАК ДУМАЮ

ЛИШ ТОДІ НАС СОНЦЕ ЗІГРІЄ

Майдан 2004-го – ніби й успіх, а в результаті – глибоке провалля. Майдан 2013-го – неочікуваний вибух, що обіцяє перемогу. А між отими вибухами громадського спротиву, як алергічний симптом хвороби, ціла купа виборів – то президентських, то парламентських. І кожні вибори – велика надія, сподівання, порив, боротьба. А як наслідок – чергова поразка, чергове розчарування і криза в економіці, розвитку держави, соціальному облаштуванні. І замислюєшся, чому з отого ряду політичних акцій чи процесів один-єдиний референдум 91-го був таким успішним. Відповідь однозначна: вся Україна була єдина – від заходу до сходу, від півночі до крайнього берега Криму.

Що ж нам заважає уже протягом більш як двадцятиліття стати здоровим суспільним організмом? Що зробиш: ми таки різні… Історично так склалось, що в більшості населення сходу, та й півдня, штучно запроваджене туди з чужої північної держави і відповідно – від чужої матері – на місце винищеного війнами, революціями, голодоморами корінного населення. Ця відмінність штучно культивувалась, що рівнозначне російському поневоленню, якому західна частина України мала нещастя піддаватись аж після 1939 року. Західний реґіон, звільнившись від радянщини, швидко пройшов реінкарнацію, повернувся до природного українського єства навіть на генному рівні. Якщо до цього додати суспільно-економічний фактор – близькість до європейської спільноти, в тому числі й масову туристичну, а надалі – і трудову міґрацію, то вектор тяжіння до Заходу став для нього вже непереборним і майже природним. У той час східні реґіони й надалі тяжіють до російського начала.

І це мають розуміти політики, якщо вони – державники, організатори Майдану. Хоч цим послуговуються провладні політики, які здебільшого виявляють себе як авантюристи. Ніби ті западенці хочуть лише свій Львів чи Коломию ввести в Європу, без Донбасу чи Криму. А ще інший, кримський, посіпака із зазомбованою свідомістю закликав «рускіє войска» до інтервенції в Україну, бити «нерідного» брата-співвітчизника. При цьому доблесна, теж очевидно нерідна, Служба безпеки України в цей час, напевне, була десь в Китаї, не чула цього, і не відкрили негайно кримінального провадження «за небезпечні для держави заклики. Зате ці правоохоронці готові бити людей, як свого часу били з нелюдською ненавистю учасників похорону патріарха Володимира, мітинґарів «Україна без Кучми», а сьогодні – учасників Євромайдану. А завтра – кого накажуть. Хоч рідну маму…

Що робити з ними? Жити під одним дахом, в одній державі – треба, так уже об'єктивно склалось. Любові чи взаємної поваги поки що не видно. То, може, хоч би взаємно порозумітись на якихось компромісних засадах. І, гадаю, першою доброю школою для всіх є Євромайдан. А ще порозумінню послужить те, коли держава зуміє належно забезпечити економічними й соціальними благами на рівні європейської спільноти. Достойну людської гідності зарплату, соціальні умови життя і правовий захист на рівні європейського демократичного суспільства – хочемо всі. Як і всі мекси, індуси, африканці, європейці в Америці: кожен любить свою рідну Нігерію, Індію, Мексику, але з повагою сповідує закони і Конституцію США, які дали притулок, працю, заробіток і захист. Американський полісмен не питає і не б'є нагайкою за те, що ти українець чи бандерівець, а за те, що ти порушив правила дорожнього руху, прописані в американському законодавстві. І не питає – подобається це твоєму індійському чи нігерійському Путіну, чи ні – відповідай за законом американським. До такого нам ще треба дожити.

А тим часом усілякі колесніченки, ківалови натравлюють на нерідних братів з євромайдану заплачених братів зі сходу, не говорячи їм правду, що оті євромайданівці хочуть Україну разом із Донбасом перетягти в лоно європейського цивілізованого світу, витягти Донбас зі злодійських закинених копанок на світ Божий. Та антимайдан покірно слухає своїх проводирів і напевно готовий виконати їхню зловорожу волю.

А ми сьогодні, вісімдесят років опісля, дивуємося, як можна було так успішно, з допомогою засліплених чужою ідеологією українців-активістів здійснити страшний голодомор – геноцид, виморити голодом мільйони українців. У більшості випадків – завдяки отаким «тітушкам», котрі з берданкою на знятому з теляти шнурку стояли на околиці села й не випускали в місто спухлого від голоду брата, щоб той не роздобув окраєць хліба для спухлих від голоду діточок. Сталін по Україні не ходив, останню жменю зерна й картоплі з хліва не забирав, – своїх «сталінів» у кожному селі вистачало. Так само, як і вистачає для антимайдану. Хоч ми усі – діти однієї землі, однієї Батьківщини, але не однієї матері.

Та все ж «обніміться, брати мої», благав Тарас Шевченко. Отож допоки не дозріє отой «могол», і той, що не бажає знати нашого «язика», і той, що проголосував на референдумі «за», а опісля люто зненавидів те, за що проголосував, і не прийметься молитвою генія Шевченка: «…єдиномисліє пошли і целомудріє» у нашій спільній сім'ї, буде важко. Але поріднитися треба, бо тільки це може стати запорукою доброго майбутнього України. І аж тоді зійде сонце, яке грітиме щедрим теплом і схід, і захід, і північ, і південь, як рідних співвітчизників.

Богдан МЕЛЬНИЧУК, *м. Коломия*

СПОГАД

БУЛО ЩИРЕ БАЖАННЯ

Шановний читачу! Хочу поділитися спогадами далеких років, як ми виховували національний дух людей. Працюючи вчителем української мови в Іваниківській (тоді восьмирічній) школі Богородчанського району, крім обов'язків вчителя, велику увагу надавав вихованню сільської молоді, жителів села.

У той час сільська молодь, крім кінофільмів, які демонстрували раз на тиждень і танців у клубі, не мала куди піти. Правда, ще були у селі буфет і їдальня. І сільська молодь відвідувала ці заклади. Особливо, коли одержували зарплату за роботу в колгоспі. Були випадки, коли й пропивали свої важко зароблені карбованці.

Щоб запобігти цьому лихові, педколектив вирішив допомогти своїм колишнім вихованцям, щоб вони стали культурними громадянами свого села, держави. Силами учителів була підготовлена й поставлена на сільській сцені п'єса Т. Шевченка «Назар Стодоля». Ця вистава заохотила сільську молодь брати участь у постановках. Разом із завідувачем клубу Миколою Цюцяком організували при клубі драматичний гурток. Спочатку в члени гуртка записалося мало. Першими гуртківцями були: продавець Іван Гаргат, колгоспний водій Михайло Доцяк, продавчиня Наталка Стонога, доярка Ганна Говера, колгоспниця Марія Остапчук, механізатор Ярослав Фуштей, водій Богдан Остапчук, тракторист Микола Остапчук, робітниця заводу Орися Сікора.

Репертуар складали всім колективом. При підборі п'єси старалися брати таку, в якій би не було багато дійових осіб і відсутні масові сцени з танцями й музикою. В нас не було спеціалістів, щоб ставили танці.

На сільській сцені ставили такі п'єси: «Назар Стодоля» Тараса Шевченка, «Глитай, або ж павук» Марка Кропивницького, «Мартин Боруля» Івана Карпенка-Карого, «Вовчиха» за творами Ольги Кобилянської.

Велику допомогу нашому драмгуртку надавав Івано-Франківський драматичний театр. Щороку в театрі списували зношені костюми, різний одяг та декорації. Для гримування артистів одержували перуки, вуса, клей. Дирекція драмтеатру довіряла нам навіть добрий одяг, без розписки позичала на два дні – суботу й неділю. Коли грали п'єсу «Ясні зорі», то весь реквізит для героїв позичили у драмтеатрі. Навіть шаблі, пістолі, турецькі жупани, шаровари – все було позичене. Режисерську допомогу нам надавав головний режисер театру Смоляк.

Найбільший успіх нашого колективу мала п'єса Бориса Грінченка «Степовий гість». Хоч ставити її було дуже небезпечно, та ми пішли на той крок.

В оголошеннях написали, що буде поставлена п'єса Олександра Корнійчука «В степах України», а поставили «Степового гостя». Так само робили, коли ставили «Ясні зорі». Ці дві п'єси мали великий успіх. «Степового гостя» ставили дванадцять разів на сцені в Іваниківці, Радчі, Забережжі, Космачі, Горохолині та інших селах не тільки Богородчанського району, але й у селах інших районів.

Пам'ятаю, був такий випадок. Оголосили, що в селі Горохолино Богородчанського району силами драмгуртківців села Іваниківка була поставлена п'єса Олександра Корнійчука «В степах України», а насправді ми поставили «Степового гостя». Коли відкрили завісу, глядачі побачили зовсім інший зміст п'єси. Публіка спочатку не розуміла, чому на афіші одна назва, а на сцені – інша.

Після закінчення першої дії я пояснив, що п'єсу замінили, оскільки актор, який грає головну роль, поїхав у відрядження. Коли вистава закінчилася, на сцену вийшло кілька старших чоловіків і почали шукати керівника драмгуртка. Спочатку подумав, що обурюватимуться, але, на щастя, сталося інакше. Вони побігли до мене, почали підкидати вгору й співати «Многая літа!». Один із них, статечний чоловік, сказав: «Дякуємо вам за п'єсу, яку ви нам щойно показали. Ми ставили її ще за Польщі у читальні «Просвіти». Як ви відважилися ставити цю п'єсу тепер? Честь вам, вашому колективу за ту приємність, яку сьогодні нам подарували. Гадаю, що у нашому селі ніхто не буде писати на вас скаргу у район».

Був ще один випадок у селі Космач Богородчанського району. Довго ми збиралися, щоб виїхати вчасно до Космача. Часто траплялися випадки, що запізнювався хтось із артистів, і нам доводилося його чекати. Якщо артист мав невелику роль, його заміняв інший. Всі знали напам'ять слова цілої п'єси, знали слова іншого артиста. Коли приїхали до Космача й почали гримуватися, виявилося, що ми забули книжку з текстом п'єси. Я наказав нікому про це не казати й пішов до сільської бібліотеки: може, у них є книжка із творами Бориса Грінченка? Бібліотекарка сказала, що всі твори Бориса Грінченка вилучені зі списку літератури, тому, на жаль, в бібліотеці немає. Послав кількох хлопців у сусіднє село Росільну. Машина не забарилася, але й там у бібліотеці не було творів Грінченка. Зал був переповнений, всі артисти загримовані й чекали, що я їм скажу. Вирішив починати п'єсу без суфлера і без книжки.

Перша дія п'єси відбувалася без суфлера і без книжки. П'єса йшла без затримок. Гуртківці грали свої ролі дуже впевнено. Зала тривалими оплесками вітала їх. Ніхто не здогадувався, що ми граємо без суфлера. Так на високому артистичному рівні зіграли усі дії п'єси.

Вже був пізній час, нам треба було повертатися в село, але на сцену до нас піднялися голова сільської ради села Космач і лісничий Росільнянського лісництва разом із завідувачем клубу Космача, запропонували нам вечерю. Вечеряли на сцені сільського клубу. Тоді ми й зізналися сільському начальству, що грали п'єсу без суфлера і книжки. Вони дивувалися, що гуртківці грали свої ролі, як професійні артисти.

Василь ГУК, *просвітянин*

НАШІ СВЯТА

СВЯТИТЕЛЬ МИКОЛАЙ

В Україні святий Миколай Чудотворець є покровителем мореплавства, торгівлі, землеробства, будівництва, опікуном несправедливо засуджених, вбогих і сиріт. До нього у молитвах звертаються мандрівники. За церковним переданням, він народився 260 року в м. Патари (Мала Азія). Був єпископом Мир Ликійських. Задля порятунку людей творив чудеса. 19 грудня 345 року святий відійшов до Господа. Мощі Чудотворця довго зберігалися у Мирах. Коли місто зайняли турки, 22 травня 1087 року мощі перенесли до міста Бар, що на західному узбережжі Італії, де зберігаються і нині.

Святого Миколая зображають на іконах із книгою: його допомога людям завжди ґрунтувалася на євангельській правді.

На честь святого Миколая в Україні збудовано багато храмів. В українській хаті поряд з іконами Спасителя і Пресвятої Богородиці була ікона святителя Миколая. Запорозькі козаки вважали цього Божого угодника покровителем у походах. Чудотворця вважали своїм покровителем і чумаки, які брали з собою в далеку дорогу ікони святого.

У день святого Миколая, за традицією, особливо опікувалися вбогими. Чудотворець у кожному ближньому бачив самого Христа, тому завше поспішав на допомогу. Можливо, саме комусь із нас теж судилося стати святим Миколаєм.

МОЛИТВА ДО СВЯТОГО МИКОЛАЯ

Великий угоднику і святителю Божий Миколаю, пастирю й учителю всіх, хто з щирим молінням вдається до твоєї допомоги. Ти помагав тим, хто до тебе вдавався, допоможи і мені в усіх труднощах і потребах життя мого. Коли прийде хвиля, де сила моя заслаба, де труднощі, що стають на дорозі життя мого, завеликі для мене, Ти, угоднику Божий, подай мені помічну твою руку і стань мені на охорону, як ставав завжди тим, що в труднощах і небезпеках пам'ятали про тебе. Поблагослови мене святительською твоєю рукою, настав на стежку добру, запали в мені віру непохитну і моли Христа Бога спастися душі моїй. Амінь.

ПРИНЕСИ МЕНІ КАЗКУ

Щирий, добрий святий Миколаю,
Нині в гості тебе я чекаю
І в молитві шепочу: «Будь ласка,
Приходи, – подаруй мені казку».

У якій ти в день ангела свого
Сходиш з неба як посланець Бога,
Відкриваєш святкові пакунки
І приносиш всім дітям дарунки.

Це ж від тебе колись батько й мати
Кожен раз, як приходило свято
Ті гостинці небесні приймали
Й під подушечки нишком ховали.

Як давно це було, а й донині
У сільській своїй рідній хатині,
Де тепер лише гостем буваю,
Образок твій мов скарб зберігаю.

І щороку в день ангела твого,
Як в дитинстві звертаюсь до нього
І благаю всім серцем: «Будь ласка,
Приходи, – поверни мені казку».

Степан ДАСЕВИЧ

ВЕЛИКІ УКРАЇНЦІ

ЗАХИСНИК УКРАЇНЦІВ

Минає 150 років від народження першого голови Київської «Просвіти», видатного українського письменника, публіциста, мовознавця, історика, педагога, борця за кращу долю українців – Бориса Грінченка.

Іван Франко давав високу оцінку творам Б. Грінченка, поставивши його в один ряд із найвидатнішими тогочасними письменниками: «Грінченко, Самійленко, Леся Українка, Кримський виводили українську поезію на широкий шлях творчості».

З великою пошаною до творчості Грінченка ставились М. Коцюбинський, М. Старицький, М. Лисенко, А. Кримський, В. Самійленко, В. Гнатюк, П. Грабовський. Нікому так щиро й відверто не висловлював Павло Грабовський своїх думок, мрій, поглядів, як передавав їх у листах до Івана Франка та Бориса Грінченка.

«Просвіта» високо підносила авторитет Б. Грінченка як захисника інтересів українців та віри у їхнє щасливе майбуття. Ще в учнівські роки Грінченкові припав до душі «Кобзар» Тараса. «Ані «Енеїда», ані Гребінчині «Приказки», – писав Грінченко в автобіографії, – на мене не зробили впливу, – я їх вважав за комедійні жарти, його поезія (Шевченка) була вже мені не жартом, його «Кобзаря» я зробив моєю Євангелією. Я почав писати по-українському».

Б. Грінченко закінчив Харківський університет і як не дуже надійний заледве одержав посаду сільського вчителя. Він став для українських селян педагогом-просвітителем. У 1881 р. у журналі «Світ» у Львові за підтримки Івана Франка вперше були надруковані поезії Грінченка, зокрема вірш «До праці»:

Праця єдина з недолі нас вирве:
Нумо до праці, брати!
Годі лякатись! За діло святеє
Сміло ми будемо йти!

Письменник, крім поезій, пише оповідання, повісті й у своєму автобіографічному листі до львівської «Зорі» пише: «Тільки д. Іван Франко озвався 1886 р. до мене: од його дізнався я, що мої праці варті друку. За це я повинен йому дякувати». По лінії «Просвіти» Грінченко організував видання дешевих книжечок для народу, зокрема, популярні життєписи Котляревського, Квітки Основ'яненка, Гребінки та науково-популярні: «Про грім і блискавку», «Рубінзон», «Жанна Д'Арк» та інші. В листах до В. Гнатюка пише про широке завдання освіти, яка, на його думку, – «єдиний, тільки єдиний спосіб досягти самосвідомості серед мас».

Все життя його манила Галичина, куди він хотів переїхати. Коли вже готовий був до переїзду, в Росії та Україні спалахнули революційні події. У 1905 р. Грінченко видає першу українську щоденну газету «Громадська думка», яка пізніше виходила під назвою «Рада». У 1906 р. стає редактором українського журналу «Нова громада». Ще у 1902 р. разом зі своєю дружиною – письменницею Марією Загірньою підготували великий словник української мови, який одержав схвальні оцінки серед української інтеліґенції та науковців.

Самого Грінченка неодноразово арештували, а за протести проти самодержавства, проти національного гноблення була у тюрмі його донька. Все це підірвало здоров'я письменника-просвітянина і на 47-му році життя він відходить у вічність. Звістка про смерть письменника облетіла міста й села, дійшла до Сибіру – місця каторги українців.

У листі за підписом 17 осіб написано: «Довідавшись, що Україна утеряла дорогоцінну перлину – великого українського діяча Бориса Грінченка, ми, українці, загнані в сибірські каторжні тюрми, долучаємось до її великого горя і шлем їй через хребет Байкальських гір своє сердечне спочування. Вічна пам'ять великому борцю за освіту!»

Відгукнулися на смерть письменника періодичні видання Італії, Франції, Австрії, Сполучених Штатів Америки, Канади, Бразилії.

Творчість цього сина України сповнена ідеями гуманізму, моральної гідності, скромності, людяності, журби за рідне.

Грінченко – автор багатьох збірок віршів, байок, перекладів, повістей. Написав близько півсотні оповідань. Всі – повчальні за змістом. В оповіданні «З заздрощів» читаємо: «І помітивши, що Семен Денисович його не розуміє, Головко додав:

– Бояться, щоб Україна не одділилась од Росії. Та чи вони при собі свій розум мають? – запитав Семен Давидович.

Але Головко не схотів ширше говорити на таку небезпечну тему й запитався про інше:

– А чого вам хочеться, щоб була українська газета.

– Та так, знаєте... От ви пишете по-малоросійському... ще люди єсть... було б де печатати».

А оповідання «Олеся» закінчується словами: «Кожен повинен боронити свій рідний край, не жаліючи життя!»

Богдан СУШЕВСЬКИЙ, *просвітянин*

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

* * *

Жовтизна закрадається в листі
Гордовитих сусідських беріз,
А калина в червонім намисті,
Наче цілого Всесвіту міс.

Зеленіючи понад водою,
Надихає людей на пісні.
І хоч з сивою хтось бородою,
Але звуки ще в них голосні.

А когось ще чарує Росія –
Ненаситна чужа сторона,
Що століттями кукіль лиш сіє
На родючих моїх теренах.

Вона – авторка п'янок і лайки,
Що звучить як в жахливому сні,
Інструментів на кшталт балалайки,
Що творила «колхозні» пісні.

Вона нищила роду коріння
У холодних сибірських лісах,
Та росте й дозріває насіння
І до волі торує свій шлях,

Воно вчиться і вже розуміє,
Що накоїв північний «мєдвєдь»,
І в особі Вітчизни посміє
Відрубати негіднику: «Геть!»

Жовтизна закрадається в листі,
Наче в скроні мої сивина,
Та не вмовкнуть акорди барвисті,
Що виводить бандури струна.

Василь ПРОЦЮК, *м. Івано-Франківськ*

ДУХОВНЕ

ПРО НЕВІДСТУПНІСТЬ У МОЛИТВІ

Молитва – це спосіб нашого партнерства з Богом, наша співпраця з Ним у духовній сфері для виконання будь-чого у фізичному світі. Молитва приносить силу небес на землю. Ми проявляємо невідступність у молитві тому, що віримо: ми отримаємо відповідь.

Ми знаємо, що Бог заслуговує довір'я, що Він не залишить наші молитви без відповіді й не розчарує нас.

Історія про невідступну молитву, яку подає проповідник із США Джойс Майєр, захоплює мене, сподіваюсь, заворожить і вас, галичани.

В Джона й Гріппі були діти від попередніх шлюбів. Але вони вірили, що в них буде спільна дитина. Їм це пообіцяв Бог. Вони молились про це, і Гріппа завагітніла.

Сім'я дуже зраділа. Але незабаром радість змінилась горем. У Гріппі стався викидень. Оговтавшись від горя, вони знову стали молитись: «Боже, Ти відкриваєш і закриваєш утробу», молився Джон. Гріппа додавала: «Господи, в 20-му псалмі сказано, що цар просив у Тебе життя і Ти дав йому, і Ти... дав йому довголіття». Вони просили в Бога дати життя новій людині й вірили всім серцем, що Він відповість їм.

Незабаром Гріппа знову завагітніла, і в неї знову стався викидень.

Вони не могли повірити. Та все-таки вони молилися. Гріппа завагітніла втретє, але і ця вагітність закінчилася викиднем.

Приятелі пропонували усиновити дитину. Але Джон і Гріппа не могли відмовитися від своєї віри в Божу обітницю дати їм спільну дитину.

Джон і Гріппа зачали дитину вчетверте. Але знову Гріппі не вдалося її виносити.

Пережити викидень один раз – непросто. Але якщо це відбувається чотири рази... Отримавши підтримку вірян своєї Церкви та священиків, Джон і Гріппа твердо трималися обітниці, яку їм дав Бог. Вони молилися рядками з Божого слова. Незабаром вони зачали ще одну дитину. Гріппа молилась: «Віра – це виконання очікуваного та впевненість у невидимому». Цього разу Господь нагадав їй під час молитви 26-ий рядок із 23-го розділу книги Вихід: «Не буде таких, що народжують до терміну та безплідних в твоїй землі, число днів твоїх зроблю повним». Бог відповів на молитви Джона і Гріппі. Гріппа народила дочку – Фейс (у перекладі – Віра), яка стала живим прикладом Божої доброти й милості, великим благословенням для своїх батьків і радістю для всіх, хто молився за них, бачив їхню невідступність у молитві.

До цього хочу додати факт, який стався у сім'ї мого приятеля Андрія. Він мав двох онучок. Та безперервно молився протягом семи років за хлопчика. Господь вислухав його, й невістка народила внука. Але треба всім пам'ятати: формальні молитви Богові не потрібні. Попросіть Святого Духа вести вас в молитві по-новому, навіть коли ви молитесь про щось тривалий час.

З Богом усе можливе! Проси, вір і дякуй!

Подав ***Михайло РУДКОВСЬКИЙ***

ДОСВІД ПОТОЙБІЧЧЯ

ДО ЖИТТЯ ПОВЕРНУЛА ДИТИНКА

Багато з тих, хто мав досвід повернення до життя після смерті, розповіли мені про їхні відчуття присутності інших істот у потойбічному світі. Зразу після того, як їхні душі залишали тіла, з'являлося почуття, що вони не одні, що з ними є хтось, чиїм завданням є полегшити перехід з матеріального до духовного світу. Хоч у двох випадках це завдання було іншим: потойбічні істоти мали повідомлення, що ще не пройшов час умирати й душа мусила повертатися до свого фізичного тіла. Ось одна з розповідей жінки, яка мала потойбічний досвід під час народження дитини:

«Народження моєї дитинки було дуже тяжким. Були ускладнення, через які я втратила багато крові. Навіть лікар думав, що я вмираю, про що повідомив моїх родичів. Незважаючи на фізичний стан я мала відчуття, що жива і навіть чула, як лікар передавав сумні новини про мою смерть родичам. Під час цього досвіду я бачила силуети людей, які начебто тинялися під стелею моєї лікарняної палати. Це були люди, котрих я знала у житті, але котрі вже залишили цей земний світ. Серед них я впізнала свою бабусю й дівчинку, з якою ходила до школи, а ще – багато інших товаришів і родичів. Всі вони виглядали задоволені. Їхня присутність якимось чином навіяла почуття щастя, і я відчувала, що мене прийшли охороняти. Це було подібним до того моменту, коли ти приходиш до хати, а люди, які тебе люблять, тебе зустрічають. Весь час я мала легке і гарне відчуття. Це був чудовий момент, який тривав доти, доки я не подумала про свою новонароджену дитинку. Що станеться з нею, якщо я залишу цей світ? Як вона буде рости без мами? І як будуть страждати всі мої родичі на цьому світі? Щойно ця думка з'явилася в голові, всі потойбічні відвідувачі миттю зникли. Все це сталося досить швидко, але я не маю жодних сумнівів, що все це було насправді».

Микола ЄВСЕВСЬКИЙ

(за часописом «Вільна думка»)